

MET BIJDAGEN VAN HENK WIJKHUISEN EN JOHN VAN VLIET

LANDELIJK NIEUWS

Rode Lijst

DEN HAAG - Het gaat goed met de rode lijsten. Er was al een rode lijst voor planten en vogels. Het Ministerie van Natuurbeheer heeft nu ook officiële rode lijsten gepubliceerd van krekels, sprinkhanen, libellen en korstmossen. Alle recent verdwenen, bedreigde en kwetsbare soorten zijn in deze lijst opgenomen. Het opstellen van de rode lijsten is één van de op soortbescherming gerichte projecten uit het Natuurbeleidsplan uit 1990. In 1979 werden Europese richtlijnen van kracht om dieren en planten te behouden binnen hun natuurlijk leefmilieu. Criteria voor opname op de lijst zijn trend (achteruitgang) en zeldzaamheid.

Aan het behoud van de in de lijst opgenomen soorten zal, indien dit nodig is, door middel van praktische beschermingsmaatregelen, onderzoek en voorlichting, bijzondere aandacht worden gegeven. Goed nieuws dus voor de wrattenbijter, het zoemertje, de bruiene korenbout en 327 soorten korstmossen.

De teek

KOOG A/D ZAAN - De teek blijft ons achtervolgen op een wandeling door de duinen. Vooral de echte struiner, die van de begaande paden gaat, loopt groot gevaar besprongen te worden door een in omvang onbenulig beestje. Alleen al in 1996 waren minstens 6500 mensen het slachtoffer van een tekenbeet. In DuiN 93:2 hebben we er al eens een artikel aan gewijd. Inmiddels is de kennis over teken en tekenbeten weer iets verbeterd. Zo wordt verwacht dat we in Europa over enkele jaren vaccins zullen hebben tegen de verschillende bacteriënstammen, maar dat duurt nog een jaar of vier. Tot die tijd lopen we dus kans om de ziekte van Lyme te krijgen. Men kan dan huidinfectie, aandoeningen van het zenuwstelsel, gewrichtsaandoeningen en zelfs hartaandoeningen krijgen. Een teek die zich heeft vastgebeten moet daarom zo snel mogelijk verwijderd worden, het liefst met een speciale daarvoor ontwikkelde pincet. Deze is in elke apotheek verkrijgbaar. Voor meer informatie kan men terecht bij de Stichting Samenwerkende Artsen- en Adviesorganisatie in de Gezondheidszorg, telefoon 075-6125598 of via Internet: <http://www.saag.nl>.

WADDENEILANDEN

Lespakket

HARLINGEN - De Waddenvereniging heeft voor scholieren vanaf groep 6 en voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs een nieuw informatiepakket samengesteld, speciaal voor een werkstuk of spreekbeurt over de Wadden. Het mapje bevat een knipblad met kleurenfoto's van dieren en planten en zes losse informatiebladen.

Kinderen kunnen ook een diploma krijgen als Wad-o-loog. Daarvoor moet het boekje besteld worden "Raadsels van de Wadden-zee". Dit staat boordevol raadsels, proefjes, spelletjes, bouw-opdrachten en handleidingen. Achterin staat het examen, dat opgestuurd kan worden naar de Waddenvereniging. Het diploma wordt dan thuisgestuurd. Het Waddenpakket kost Fl. 7,95 inclusief verzendkosten en is te bestellen bij de Waddenvereniging telefoon 0517-415541.

Razende Bol

HARLINGEN/TEXEL - Op 7 april werd de Razende Bol, een dynamische zandplaat bij Texel, door de Waddenvereniging symbolisch uitgeroepen tot "staatsnatuurmonument". De Razende Bol, ook wel bekend als de Noorderhaaks, is een belangrijke hoogwatervluchtplaats voor vogels en biedt zeehonden met hun jongen een plek om te zogen en te rusten.

Helaas vinden er op deze plaats voortdurend verstoringen plaats. Defensie oefent regelmatig op en naast de plaat en tal van recreanten wagen een tochtje naar de plaat. En de laatste bedreiging is afkomstig van de NAM, die seismisch onderzoek wil gaan doen, op zoek naar fossiele brandstoffen.

De Razende Bol is de enige plek in de Waddenzee waar de twee soorten zeehonden samen voorkomen. Volgens deskundigen zou met name de grijze zeehond in de nabije toekomst de zandplaat kunnen gaan gebruiken als plek om jongen te werpen.

Zoals overal op de Waddeneilanden loopt de aanwijzing tot wettelijk beschermd natuurgebied erg traag. In het Natuurbeleidsplan (1990) is aangegeven dat voor 1998 alle kustduinen onder de werking van de Natuurbeschermingswet zouden moeten vallen. Voor de Razende Bol is al sinds 1996 een concept-aanwijzing in het ambtelijk circuit aanwezig. Toch komt de definitieve aanwijzing maar niet van de grond. Mogelijk liggen de belangen van NAM en Defensie aan deze vertraging ten grondslag.

Inmiddels heeft de rechter overigens het seismisch onderzoek verboden.

NOORD-HOLLAND

Circuit

ZANDVOORT - Na meer dan een kwart eeuw actie voeren is het doek gevallen. De Raad van State heeft op 26 februari van dit jaar alle bezwaren tegen het circuit van Zandvoort afgewezen. Daarmee kan de exploitant van het circuit dit najaar alle saneringsmaatregelen uitvoeren om het circuit klaar te stomen voor de Formule 1.

De geschiedenis van het circuit van Zandvoort is er een van vele diepe dalen. Het lukte steeds net niet om een betere locatie te vinden elders in den lande. Ook bleek er altijd wel een helpende hand als het circuit bijna failliet dreigde te gaan. Vooral de gemeente

Zandvoort hechtte sterk aan behoud van een autorenbaan.

Door de milieuorganisaties is steeds aangevoerd dat zo'n voorziening niet thuis hoort aan de kust. Bovendien past de herrie niet bij het omliggende duingebied, waar jaarlijks twee miljoen mensen pogen enige rust te vinden in het jachtige bestaan.

Hoewel Stichting Duinbehoud vanaf 1980 betrokken is geweest bij de acties tegen het circuit, is vooral de Stichting Geluidhinder Zandvoort de luis in de Zandvoortse pels geweest. Haar secretaris, Coen Bleijs, heeft in al die jaren als één van de weinigen de strijd volgehouden. Zijn activiteiten en nimmer af latende enthousiasme om er weer tegenaan te gaan verdienen het grootste respect.

Beschermd natuurmonument

ZANDVOORT - Er komt vrijwel nooit goed nieuws uit Zandvoort. En als er goed nieuws te melden valt, dan is dit nooit dankzij, maar ondanks het gemeentebestuur in dit oord van poen, patat en penose. De Raad van State, dezelfde die het circuit heeft toegestaan, heeft besloten dat het gehele duinterrein van de zogenaamde Zuidduinen van Zandvoort en Kostverlorenpark wettelijk beschermd natuurmonument moet worden. Al in 1991 had de minister van Natuur dit terrein als zogenaamd "beschermd natuurmonument" aangewezen. Het gemeentebestuur van Zandvoort wilde echter delen van dit gebied deze status onthouden en ging in beroep bij de Raad van State. Bij de Zuidduinen had men liever parkeerplaatsen en door het Kostverlorenpark een rondweg. Dat gaat dus dankzij de Raad van State niet door.

Gemeentewaterleidingen Amsterdam, de eigenaar van de Zuidduinen, kan nu eindelijk verder met beheer en ontwikkeling van dit fraaie stukje duin, waar volop genoten kan worden van de zeedorpenvegetatie. Helaas is het Kostverlorenpark nog gedeeltelijk in handen van een projectontwikkelaar, al kan deze hier niet veel kwaad aanrichten door de beschermende status van de Natuurbeschermingswet.

Graven en struinen

EGMOND - In de Wimmenummerduinen bij Egmond is half maart een groot project afgerond, waarbij de NV PWN een aantal oude teellandjes heeft afgegraven. De voedselrijke bovenlaag is verwijderd. De oude teellandjes werden decennia lang gebruikt door de inwoners van Egmond aan Zee. Val-leien kunnen nu weer stuiven tot aan het grondwater, waardoor de oorspronkelijke duinvegetatie kan terugkeren. De afgegraven valleien liggen in één van de fraaiste duinen van ons land: de Wimmenummerduinen. Wie hier van Egmond aan Zee naar Bergen aan Zee wandelt, waant zich in een Verkade album. Overal zijn nog stuivende toppen te zien en vrijwel nergens aan de horizon gloort naaldbos. Met het restaureren van de teellandjes herleeft wellicht de tijd van Thijsses weer enigszins.

Er is ook een begin gemaakt met het zogenaamde Plan Voetspoor. Dit plan moet meer mogelijkheden geven voor de echte struiner, die via een aantal smalle, onverharde voetsporen door het duin kan kuieren. Hoe-

wel dit op zichzelf een positieve onwikkeling is voor de beleving van het gebied klinkt er ook kritiek uit de regio. Diverse waarnemers, waaronder de consultants van Stichting Duinbehoud, signaleren steeds meer publiek (ook buiten wegen en paden). Enkele jaren geleden was het terrein alleen geopend gedurende de zomermaanden en kochten slechts 300 mensen een kaart. Na aankoop door de provincie Noord-Holland werd het terrein opengesteld en nam het bezoek enorm toe. Op zonnige zondagen lopen thans de wandelaars "in kolonne" over het

ZUID-HOLLAND

schaarse padenstelsel.

Kustlocatie

DEN HAAG - Zowel de gemeenteraad als het College van B&W van Den Haag hebben zich uiteindelijk uitgesproken tegen de kustlocatie tussen Hoek van Holland en Scheveningen. Volgens het gemeentebestuur "past de kustlocatie niet in het beeld van de woonstad. De voordelen wegen niet op tegen de nadelen".

In 1996 werden door het comité "Deining aan zee" ruim 38.000 handtekeningen opgehaald tegen de kustlocatie. En Stichting Duinbehoud heeft op alle mogelijke manieren protest laten horen tegen een dergelijk plan. Deze activiteiten hebben voorlopig vruchten afgeworpen. De ervaring leert echter dat dergelijke plannen in de ijskast terecht komen en niet in de afvalbak. We blijven daarom alert op de verdere ontwikkelen en zullen evenals velen in Den Haag en het Westland weer tot actie overgaan wanneer dat noodzakelijk is.

Regeneratie

VOORBURG - Eind maart heeft het Duinwaterbedrijf Zuid-Holland de eerste fase van het regeneratieproject in Meyendel en Berkheide afgesloten. In de plassen van Simon in Berkheide en bij de Ganzenhoek in Meyendel zijn respectievelijk een rietmoeras gecreëerd en een infiltratieplas geschoond. Dit soort maatregelen staat bekend onder de naam regeneratie.

Rietmoeras is uitstekend geschikt voor rietvogels, zoals de blauwborst en de kleine karekiet. Door infiltratieplassen schoon te maken, verdwijnt de voedselrijke bovenlaag, waar nu planten als wilgenroosje, brandnetel en riet groeien. Een meer natuurlijke vegetatie krijgt dan weer een kans om in het nieuw ontsane milieu tot wasdom te komen.

Inmiddels is alleen al in Meyendel ruim 40 hectare "teruggegeven" aan de natuur. Naast regeneratie bestaat ook optimalisatie. Dit is een zogenaamde "next best" oplossing, wanneer regenereren niet mogelijk is. Zoals de naam het al zegt, wordt een bestaande situatie verbeterd, geoptimaliseerd. Infiltratieplassen renoveren is zo'n optimalisatiemaatregel. Indien deze plassen zouden worden verwijderd, is sprake van regeneratie.

In het najaar van 1998 zal in het noordelijk deel van het gebied gestart worden met de laatste fase van het regeneratieproject.

Fietspad

GOEREE - Het provinciaal bestuur van Zuid-Holland heeft ingestemd met een alternatief tracé voor fietspad 240. Dit fietspad komt te lopen langs en door het unieke natuurgebied 'De Kwade Hoek' op Goeree. Bezwaren van Duinbehoud, Natuurmonumenten en lokale natuurbeschermers hebben geleid tot aanpassing van de route. Die loopt niet langer door het meest kwetsbare gedeelte. Om verstoring van m.n. de vele vogelsoorten te voorkomen, zal een deel van het traject nu door en achter duinstruweel worden aangelegd. Een voor ons belangrijk punt is door de Statenleden echter niet overgenomen. Het voorstel om een achter de duinen gelegen weg op te nemen in een rondfietsroute is niet gehonoreerd. Het verkeersluw maken van deze Oostdijkseweg had kunnen voorkomen dat fietsers hetzelfde traject opnieuw moeten afleggen, terug naar het dorp. De toename van de drukte in het duin had daarmee beperkt kunnen worden. Wij blijven daarom aandringen op verkeersmaatregelen.

DELTA GEBIED

De Manteling

WALCHEREN - Het laatste woord over de jacht in de Manteling van Walcheren is nog altijd niet gezegd. Dit Zeeuwse duingebied is nu al enige jaren onderwerp van procedures tegen de verleende jachtvergunning. Waar andere natuurorganisaties afhaakten, zette de Stichting Duinbehoud door. Ons standpunt inzake het stopzetten van de jacht op ree, damhert, fazant, haas en konijn is onlangs door de Minister van LNV onderschreven. Niet alleen de varkensboeren, ook de jagers worden door Van Aartsen verder beperkt in hun handelingsvrijheid. De minister heeft kenbaar gemaakt het eens te zijn met Duinbehoud. Ook hij is van mening dat onvoldoende is aangetoond dat jacht in het natuurgebied noodzakelijk is, om schade aan landbouwgewassen daarbuiten te voorkomen. Goed nieuws, zeker nadat het provinciaal bestuur eerder niet bereid bleek om voorstellen van Duinbehoud over te nemen waarmee de impasse doorbroken kon worden. Alleen in een klein deel van de Manteling mag nog op konijnen worden gejaagd. De

andere in de vergunning vermelde soorten zijn alleen op de omringende landbouwgronden bejaagbaar. Het zal niet verbazen dat de plaatselijke jagersvereniging tegen deze uitspraak in beroep gaat bij de Raad van State. Een stap die door ons wordt toegejuicht. Zo kan voor Duinbehoud en andere natuurorganisaties bruikbare jurisprudentie ontstaan over het al of niet toestaan van jacht in natuurgebieden. Gebieden waar de belangen van de natuur voorop staan. Afschieten van dieren ligt daar niet bepaald voor de hand.

BUITENLAND

Congres

SOUTHPORT/UK - De globalisering is erg "in", om te beginnen in Europa. Al een aantal jaren keuvelen tal van duinbeschermers en -beheerders met elkaar in verre oorden over tal van zaken die de kust betreffen. Het nuttige wordt met een meestal door de baas betaald aangenaam uitje gecombineerd. Je kunt als beheerder ook nauwelijks meer de problemen puur vanuit een vaderlandse optiek bekijken. Dus wordt een puur Randstedelijk probleem bekeken vanuit een deens-italiaans concept. Het ideaalbeeld komt dan vervolgens neer op een Jutlandisering van de Nederlandse kust met ecologische spaghetti-linten door het landschap. Bij terugkomst in Nederland staat men op Schiphol echter weer met beide benen op de grond. En tegen de tijd dat het symposiumverslag gereed is, is iedereen al weer kwijt hoe het eijte smaakte bij het ontbijt. Het voordeel van deze symposia is dat het beheerders een excuus oplevert om vooral niet met de lokale en regionale aardse zaken bezig te zijn, maar met abstracte, verheven Europese concepten. Dergelijke window-dressing levert minder lastige momenten op zoals een confrontatie met bijvoorbeeld de Stichting Duinbehoud. Niettemin leveren dit soort congressen ook wel rendement op. Op 22 t/m 26 september a.s. vindt in Engeland het congres plaats "Coastal dunes of the Atlantic Biogeographical Region".

Geïnteresseerden kunnen meer informatie krijgen bij John Houston, telefoon: 00-44-(0)151-934-2959/2960. Wie geavanceerd wil communiceren mailt: life@scms.u-net.com.

„Duurzame Energie” schoon genoeg

- **Investeer in de toekomst met duurzame energie.**
- **Volg de ontwikkelingen op de voet.**
- **Met al het nieuws over zon, wind, biomassa.**

Ik neem voor 75 gulden duurzame een jaarabonnement op

Naam: _____

Adres: _____

Stichting Tijdschrift **Duurzame Energie**
G. Le Belle
Voorweg 9 - 1871 CK Schoorl

Zonder „Duurzame Energie” valt er niet meer te leven